

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. ELEFON: UREDNISTVA 25-67
Štev. 80 UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 7. aprila 1939

NAROČNINA NA MESECE:
Prejemanje v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din.

Cena
din 1.—

Resnica o Albaniji

Chamberlainova izjava v parlamentu — Ozadje in razvoj dogodkov, ki so alarmirali svetovno javnost — Albanija je trdovratno odločena, ohraniti svojo popolno neodvisnost in nedotakljivost — Komentar v beograjskem tisku

LONDON, 7. aprila. Včeraj dopoldne je angleški parlament zanimala poleg sklenitve angleško-poljske pogodbe zlasti še druga važna zadeva; italijansko-albanska afera in zvezi s pogajanjmi v Tirani in govorci na okoliših. Na zadnja vprašanja je izjavil Chamberlain, da je bila angleška vlada v torek obveščena o prihodu italijanskih bojnih ladij pred Drač. Rimski veleposlanik lord Perth je zato dobil nalog naj takoj zahtega pojasnilo. Italijanski zunanji minister grof Ciano mu je odgovoril, da je albanski kralj Zogu I. zaprosil že pred mesecem italijansko vlado, naj bi se albansko-italijanska pogodba poglabila. Na tej podlagi so se pričela tudi zadevna pogajanja, pri katerih so pa nastale neke težkoče, zaradi katerih je italijanska vlada smatrala, da so njeni interesi v Albaniji ogroženi. S tem v zvezi so bili tudi storjeni neki italijanski ukrepi. Lord Perth je z ozirom na to obvestil grofa Ciano o angleškem stališču. Angleški interesi v Albaniji sicer niso neposredno prizadeti, pač pa gre za splošni italijanski interes miru.

INTERESNE SFERE.

LONDON, 7. aprila. Albanska afera, ki je ta teden vznemirila svet, se polagoma razjasnjuje in dobiva vidne oblike. Kakor je italijanski list »Critica Fascista« to dni odkrito priznal, obstaja jedro zveze osi Rim - Berlin v tem, da si Italija in Nemčija razdelita interesne sfere v Evropi. Interesna sfera Nemčije je evropski vzhod, interesna sfera Italije pa Sredozemlje z Balkanom. Obe državi sta se sporazumeli, da ne bosta dovolili na teh dveh področjih nobenega tujega vmešavanja in bosta le sami odločali o novih ureditvah razmerij. Prizadevanja Londona in Pariza, da se po razbitju CSR vsako nadaljnje samovoljno preurejevanje vzhodne in južnovzhodne Evrope po Nemčiji in Italiji zaustavi in ustvari profilna obrambna barikada, je napotilo Berlin in Rim do profitelje.

ITALIJANSKE ZAHTEVE.

Največje vznemirjenje je pri osi vzbujala angleška iniciativa za sklenitev vojaške zveze s Poljsko in Rumunijo, kar je prvenstveno prizadevalo Berlin, in za pritegnitev južnovzhodnih evropskih držav v ta obrambni blok, kar je prizadelo zopet načrte Italije. Da bi preprečila raztegnitev angleške fronte na ta del Evrope, ki ga v Rimu smatrajo za izključno italijansko interesno sfero, je Italija sklenila izvršiti primeren pritisk iz Albanije, obenem pa ustvariti iz nje tudi svojo vojaško bazo. Iniciativa je zato za novo ureditev razmerja med Italijo in Albanijo izšla iz Rima. Popolnoma zanesljivih informacij v takojšnjih političnih in diplomatskih krogih sicer ni mogoče dobiti, vendar so zatrjuje, da je bila ena izmed italijanskih, albanski vladi stavljenih zahtev ta, da so ustanove stalno italijanske garnizije v Albaniji in zlasti tudi pomorske in letalske baze.

ODPOR V ALBANIJU.

Položaj, v katerega bi v tem primeru zašla Albanija, bi bil dejansko položaj italijanskega protektorata. Zlasti še, ker je stavila Italija Albaniji še neke druge, čisto politične zahteve. Albanski kralj Zogu I. nekaterim novim italijanskim težnjam ni nasprotoval, v albanskih političnih krogih in v javnosti se je pa pojavil odpor v celoti. Postavili so se na stališče, da mora ohraniti Albanija popolno samostojnost in da ne sme v nobenem primeru postati bojišče tujih interesov, kakor je že enkrat postala v svetovni vojni. To je povzročilo, da je albanska vlada italijanske zahteve odklonila. To so bile fiste težkoče, ki so nastale po izjavi italijanskega zunanjega ministra grofa Ciano in pri katerih je Italija smatrala, da so ogroženi njeni albanski interesi.

ITALIJANSKA DEMONSTRACIJA.

V trenutku, ko so bila pogajanja med

Rimom in Tirano dejansko razbita in je albanska vlada izdala tudi uradni komunikacije, v katerem izjavlja, da je trdno odločena, ohraniti neodvisnost in nedotakljivost države, je Italija smatrala kot potrebno, izvršiti vojaško demonstracijo. Pred Drač je priplula skupina italijanskih bojnih ladij in v Barju ter Brindisiju so bile koncentrirane italijanske bojne čete. Albanska vlada je o tem nemudoma obvestila tudi angleškega poslanika v Tirani, ki je to sporočilo poslal svoji vladi v London. Londonska vlada je nato naročila demarš svojega poslanika, lorda Perth, pri italijanskem zunanjem ministru grofu Ciano v Rimu in zagrozila z represalijami, ako bi se hotel porušiti status quo na Sredozemlju, ki je zagaraniran v lanskem angleško-italijanskem sporazumu.

IZJAVA POSLANISTEV.

Kako se bodo dogodki dalje razvijali, trenutno še ni mogoče presoditi, vendar je gotovo, da je Italija izjavila Angliji, da ne bo segla po nobenih vojaških ukrepih. Poslanstvo kraljevine Albanije v Londonu je včeraj v zvezi s tem izdalo v imenu svoje vlade uradni komunikacije, v katerem izjavlja, da bi se Albanija z orožjem v roki uprta vsakemu tujemu poizkusu zasedbe svojega ozemlja. Dalje pravi komunikacije, da albanska vlada doslej ni prevzela nobenih obveznosti, ki ne bi bile v skladu z njeno neodvisnostjo. Enak komunikacije je izdala tudi albanska poslanstvo v Parizu, dodalo pa še, da ne more

biti v nobenem primeru govora o kakem protektoratu nad Albanijo.

NAJNOVEJSI DOGODKI.

LONDON, 7. aprila. Kakor se izve iz uradnega vira, je Italija postavila Albaniji tri zahteve: 1. povečanje posadk, ali 2. pomnožitev čet, ali 3. povišanje vselejvanja iz Italije. Albanska vlada je vse trije odklonila in izjavila, da se bo uprta vsaki kršitvi svoje suverenosti. Z ozirom na to je včeraj sledila demonstracija italijanskega brodograditelja pred Dračem. Nad Tirano pa se je pojavilo 29 italijanskih bombnikov, kar je izzvalo po vsej Albaniji burne proste in demonstracije.

PRIOHOD ANGLEŠKIH LADIJ.

LYON, 7. aprila. Lyonski radio je včeraj poročal, da so se ob albanski obali pojavile prve angleške bojne ladje.

ODMEVI V PARISKEM TISKU.

PARIZ, 7. aprila. »L'Ouvreur« se bavi z demonstracijami ital. ladij pred Dračem in omenja, da gre verjetno preko želj kralja Zogua. Zasedba Valone, ki je ključ do Jadrana, ni izključena. »Le Populaire« ne verjame iskrenosti albanskih izjav, da se bo Albanija uprta okupaciji. Verjetno gre za manevre. Zasedba Albanije bi spremenila Jadrano v italijansko jezero. »L'Epoque« se bavi s splošnim položajem in naglašuje poraznost bilance, še nikoli v zgodovini ni bilo toliko in tako sistematičnih priprav za spopad. Vojne so izbruhle nenadoma. Danes pa že leta in leta opazujemo, kako so totalitarne države ves čas v vojnem gospodarstvu, čemur so pred dvema mesecema sledile tudi demokracije. Vojne so razpostavljene, brodogradnja se pripravlja. Ali bo uspelo mirovni fronti v zadnji minuti rešiti mir?

STALIŠČE JUGOSLAVIJE.

RIM, 7. aprila. Včeraj je obiskal jugoslovanski poslanik v Rimu italijanskega zunanjega ministra Ciano. Njegov obisk je bil v zvezi z govoricami o Albaniji. BEOGRAD, 7. aprila. Beograjski listi poročajo o albanski zadevi in »Politika« pravi, da Jugoslavija ne more verjeti, da bi Italija res nameravala zasedati škadar, Drač in Valono, ker bi bilo to v nasprotju z italijansko-jugoslovanskim sporazumom iz leta 1937.

Anglija proti Madžarski

POLJSKA SE VEDNO MISLI NA PRITEGNITEV MADŽARSKE NA SVOJO STRAN, TODA ANGLIJA NE BI PREVZELA GARANCIJE ZA NJENE SEVERNE MEJE.

LONDON, 7. aprila. Kakor se izve, je razpravljaj Beck z angleškimi državniki tudi o vprašanju priključitve Madžarske k obrambnemu bloku. Poljska si namreč še vedno prizadeva, da bi ohranila svoje prijateljstvo z Madžari in jih pridržala nase. Toda v tem primeru bi morala Madžarska popolnoma zapustiti dosežena polja, za kar se v Budimpešti očitno ne bi mogli tako lahko odločiti. Dejstvo je, da so pristajali odklonitve od Nemčije na Madžarskem močni, a odgovorni krogi se ne

za nemških političnih kulis

LONDON, 7. aprila. Tu se mnogo komentira, da se mudita maršal Göring in propagandni minister Goebbels v teh važnih dneh izven Nemčije. Zdi se, da sta stopila na njuno mesto kot najozgja Hitlerjeva sodelovalca zunanji minister von Ribbentrop in vrhovni poveljnik politične policije, državni minister Himmler. Krožijo celo

govorice, da se Göring ne strinja s Hitlerjevo zunanjo politiko.

REGENTSTVO V IRAKU.

BAGDAD, 7. aprila. Kralj Iraka je postal 4-letni prestolonaslednik emir Feisal, regent pa emir Abdul Ilah.

Vremenska napoved. Nobene bistvene razlike sedanjega millega vremena. Za praznike se obeta lepo velikonočno vreme.

Zapiski

Wilhelm von Kettel

Te dni sta se sešla v inmostu šef nemške generalnega štaba, general Wilhelm von Kettel in šef italijanskega generalnega štaba general Sariani na več dni trajajoča posvetovanja. O čem sta oba vrhovna voditelja generalnih štabov osl Rim-Berlin razpravljala, seveda ni znano, je pa bilo nedvomno v zvezi z najnovjšim razvojem dogodkov v Evropi, predvsem z anglešk. snovanjem obrambne fronte držav na zahodu in vzhodu.

Hitler je dejal v Wilhelmshavenu, da bi Nemčija obroč, ki ga hoče Anglija skleniti okoli nje, razbila še preden bo dovršen, v Italiji pa zatrjujejo, da bosta vesleži osi prešli v vseh delih sveta v protiofenzivo. Ali je bilo inmostsko posvetovanje namenjeno izvršitvi teh napovedi? Wilhelm von Kettel, ki je sedaj dejanski strateški vodja celokupne nemške vojske, velja med strokovnjaki kot mož velike odločnosti in discipline in igra zato tudi sicer veliko in važno vlogo.

Bodočnost človeštva

Bodoči človek bo živel v časih večjega spoznanja samega sebe in prirode. V ospredje bo pridrli oni narod, katerega duševni razvoj bo na najvišji stopnji. Sebičnost bo v bodočnosti človeštva neznan, pravi slavni češki antropolog dr. A. Hrdlička. Zlati vek človeštva bo napočel v daljni bodočnosti, ko bo v duševni razsvetljenosti postal človek šele pravi gospodar sveta. Ali se bodo fizično odporni, rasno in biološko v krepkem razvoju množili se Slovani povzpeli na vrhunce?

Ultranasionalna vloga Nemčije

Priključek Avstrije in sudetskih krajev predstavlja klasičen primer neposrednega pojmovanja narodnostnega principa in samoodločbe naroda. Ta korektura Versaillesa predstavlja vzpostavilo mednarodnega načela, ki je jasno, isti pomen ima prevzem češko-moravskega prostora. Pogled na etnografsko karto dokazuje, da je ideal narodnostno homogene države v vzhodni Evropi nemogoč. Tu se mešajo razni narodi, ki žive skupno v posameznih krajih. Namesto da bi Čehi delali roko v roki z nemskim narodom, so se dali ponižati, da so postali hlapi protinemške politike. Naloga Nemčije pri stvarjanju reda in miru je ultranasionalna. Na kraju zaključuje nemški minister dr. Frank svoj članek v »Zeitschrift der Akademie für deutsches Reich«, da je za ustanovitvijo češko-moravskega protektorata obnovil Hitler idejo Rajha, osvoboditvi jo vseh med 19. stoletja.

Suez in svetovna trgovina

Vsaka izmed 800.000 delnic Sueške družbe je vredna 42.000 dinarjev. Iz Londona v Avstralijo je Angležem skrajšana pot za 10.030 km od one, ki so jo morale ladje prej premeriti pod rtom Dobre nade. Gospodarski pomen Sueza je razviden iz naraščanja prometa: leta 1870. je šlo skozi kanal 486 ladij s tonazlo 437.000, l. 1900 že 3441 ladij s tonazlo 9.738.000, l. 1913. 5085 ladij in tonazlo 20.034.000 ton, l. 1925 pa 5337 ladij s tonazlo 26.702.000. Pred vojno je bila na prvem mestu v prevozu skozi Suez Anglija s 60%, sledila je Nemčija s 17%. Zdaj je druga Nizozemska, slede Francija in Italija. Jugoslavija je vozila skozi Suez l. 1924 z 11 parniki z nosilnostjo 42.000 ton.

Maribor, 7. aprila.

Poljsko-angleška pogodba sklenjena

VCERAJ JE CHAMBERLAIN OBJAVIL VSEBINO SKLENJENEGA DOGOVORA. BLOK TREH VELESIL IN ZVEZA PETIH H. GARANCIE VEJLAJO ZA VSE, KI BI BILI OGROŽENI. NEMSKI ODMEVI.

Politični zemljevid Evrope se je od lanskega februarja dalje nenavadno izpremenil. Izginila je Avstrija, sledila je Češko Slovaška. Podkarpatska Rusija je prešla k Madžarom, Klaipeda se je priključila Nemčiji. Na prejšnjem razkosnem mozaiku držav stopa v ospredje zaokrožena ploskev Velike Nemčije, od katere je kakor luna od naše zemlje odtečela Vzhodna Prusija.

Nekaj več prebivalstva Evrope kakor ga ima naša država, je izgubilo svojo samostojnost, pa vendar kolikšne izpremembe! Mala Švica je postala sosed treh mogočnih velesil. Poljska je stisnjena med dve največji državi Evrope tako, da se ji le na severovzhodu in jugovzhodu odpira skromen ventil k trem majhnim sosedam. Najslabše pri vsem je odrezala Madžarska, ki prej sploh ni imela sosedstva z velesilami. Postala je tako rekoč druga Švica, na njene meje je pritiskalo prej blizu 54, danes nad 160 milijonov ljudi!

V politični zgodovini Evrope je bila poleg številca prebivalstva velikost države bistvenega pomena. Mnogo zemlje pomeni moč. V današnji porazdelitvi Evrope pokriva Rusija sama 4,8 milijona od celotne površine 10 milijonov km². Takoj za njo je Nemčija, ki je odrla Francijo z njenimi 551.000 km² površine na tretje mesto. Jugoslavija zavzema štiri desetinski del Evrope ali skoro polovico Balkana. Po prebivalstvu je naša država na 9. mestu, pred njo so Rusija, Nemčija, Anglija, Italija, Francija, Poljska, Španija in Rumunija. Jugoslavija spada tedaj med srednje prostore in zmerno poseljene države.

Nenavadne oblike, ki so se po več ali manj posrečenem načelu samoodločbe narodov pojavile po vojni na evropskem zemljevidu, so bile geopolitično nepovoljne tvorbe. Omenimo naj le pokojno Nemško Avstrijo, odcepke Vzhodne Prusije od Nemčije, poljski podaljšek k morju in Litvi, posebno pa daleč raztegnjeni, ribi podobni trup bivše Češko Slovaške. — Idealno zaokroženost v čim krajši obliki meja ima Rumunija, z najnovjšo potezo se ji je znatno približala Velika Nemčija.

Jugoslavija ima obliko splošne elipse, ki je na jadranski strani nekoliko stisnjena. Njena podolžna os meri 950, prečna 450 km. V tesni vezi z državno obliko so njene meje. Meje so periferični členi države, ki posreduje občevaranje s sosedi in ščiti narod pred presenečenji. In ker je morje v tem pogledu najboljši posrednik, odnosno zaščitnik, so te otoške države, tako Anglija in Japonska naglo povzele do zavidljivega napredka. Razumljivo je tedaj, da so vse države že od nekdaj hrepenele po dostopu k morju. Previdnost usode je hotela, da so se tudi naši predniki ustavili na obali Jadrana, jo posedli in skozi vekove ostali ob njej.

Tako ima danes Jugoslavija na 550 km odprti zračni črti širok izhod na morje, ki je zaradi izredno členitve, 1564 km dolge obale najnaravnarvejša naša meja. — Jadranska obala tvori črta vse državne meje Jugoslavije, nad tri sto pristanišč in blizu tisoč otokov pospešuje obrambno in prometno vrednost te najdragocenejši strani naše domovine. Trije večji otoki, Zader z 18,5 km obale in 75 km široka Otrantska vrata, ki so v oblasti naše sode, sicer zmanjšujejo geopolitično vrednost našega primorja, toda na Jadranu je med sporazumnimi sosedami mir zagotovljen.

Dve tretjini naše meje potekata na kopnem, 87,5% te odpade na gorati, 12,5% na nizki svet, 3057,9 km dolga kopna meja nas deli od sedem držav. Od Rečine do Rateč mejimo z Italijo, z Nemčijo imamo 245,2 km meje, od Madžarov loči 402 km dolga pregrada. Strategično najboljša je naša meja z Bolgarijo, narodnostno slabša je na jugu, kjer je ostal naš življenjski izven držav. Na severozahodu je meja črta odmaknjena od narodnostne, na severu naša meja v zahodnem delu ne odgovarja narodnostni bolj je na Kobanskem, umetna je pa v Prekmurju in Vojvodini. Nad prestolnico Beogradom se v krogu s polmerom 60 km združujejo naše največje reke, stekajo glavne prometne žile iz vseh smeri. Tu je srce države, druga »Ile de France«, Vojvodina je pa glazija v njeno obram-

LONDON, 7. aprila. Včeraj dopoldne je objavil ministrski predsednik Chamberlain rezultat angleško-poljskih pogajanj in sporočil, da je bil v razgovorih z Beckom dosežen med republiko Poljsko in kraljevino Veliko Britanijo popoln sporazum v vseh glavnih vprašanjih, do čim se bodo uredila postranska vprašanja naknadno. Obe vladi sta soglasni v vseh vprašanjih skupne obrambe. V medčasu prevzema Poljska s svoje strani enake garancije nasproti Veliki Britaniji, kakor jih je prevzela Velika Britanija nasproti Poljski. Trajni dogovor, ki bo naknadno sklenjen po dovršitvi dela strokovnjakov, ne bo — prav tako kakor sedanjí začasni — naperjen proti nobeni državi, ampak bo imel le ta namen, da zagotovi Poljski in Veliki Britaniji vzajemno pomoč, ako bi nastala neposredna ali posredna nevarnost za neodvisnost in nedotakljivost ene izmed obeh pogodbenic. Ta dogovor ne predstavlja ne za Poljsko ne za Veliko Britanijo nobene ovire za sklenitev podobnih dogovorov še z drugimi državami.

LONDON, 7. aprila. Sklenitev provizoričnega pakta med Poljsko in Veliko Bri-

tanijo predstavlja dejansko ustvaritev trozvezne velesil Anglije, Francije in Poljske, za katerimi stoje sovjetska Rusija in Amerika. Govoriti je zato mogoče o petorozevi, ki predstavlja ogromno silo in obsega vse kontinente. Okoli te zveze se bodo sedaj zbrale še vse ostale srednje in male države, katerih interesi so identični z omenjenimi velesilami. Te države lahko računajo na pomoč tudi, ako ne sklenejo prej zadevnih pismenih paktov. To tolačenje se naglašja tu zlasti zaradi tega, ker je bil izvršen na nekatere vlade držav z neke strani grozilni pritisk, da se bloku obrambe ne bi pridružile.

BERLIN, 7. aprila. Prvi uradni glas Nemčije smatra poljsko-angleško pogodbo kot vojaško zvezo, naperjeno proti Nemčiji. Uradni »Der Deutsche Dienst« vidi v njej angleško pest, kar pa Nemčije ne more vzemiriti.

BERLIN, 7. aprila. »Völkischer Beobachter« se pritožuje nad sklenitvijo poljsko-angleške zveze, češ za zahvalo za to, da je Nemčija ponudila Poljski 50-letno garancijo njenih meja proti malenkostni profladajati, odstopitvi Gdanske in svobodnega prehoda preko koridorja,

je Poljska dala prednost angleški ponudbi.

PARIZ, 7. aprila. Poljsko-angleška zveza zanima davi v prvi vrsti pariški tisk. »Le Figaro« poudarja, da je bil v Londonu sklenjen elastičen pakt, ki pomeni na eni strani popolno zvezo med Anglijo in Poljsko, na drugi strani pa upošteva poljske želje z ozirom na stališče do Nemčije, Rusije in Madžarske. »La République« anglaša, da je bila včeraj v Londonu definitivno pokopana ideja priključitve Gdanske k Nemčiji. Določilo o indirektni ogroženosti pomeni medsebojno pomoč tudi če bi bili že ogroženi Litva ali Holandska. »L'Excelsior« omenja pri včerajšnji sklenitvi angleško-poljske zveze napor Poljske, da bi se upoštevale nekatere madžarske želje glede Transilvanije. To je bil gotovo tudi predmet včerajšnjega razgovora med Beckom in romunskim poslanikom Tileo. »Echo de Paris« smatra, da bo prvi protikrep Berlina odповod angleško-nemške pomorske pogodbe.

PARIZ, 7. aprila. Sinočni »Le Temps« pozdravlja angleško-poljsko zvezo, do katere je moral priti, ker je nemško zagotovilo Poljski splahnelo v nič. Zatrjevanje Nemčije, da ne ogroža Poljske, sprejemajo v Varšavi s skomigom ramen.

Razočaranje v Španiji

PO SKUPNI ZMAGI SE JE OBRNIL FRANCO TUDI PROTI FALANGISTOM IN OSTALIM STRANKAM, KI SO MU OMOGOCILE ZMAGO IN JIH RAZOROZIL.

PARIZ, 7. aprila. »United Press« poroča, da se opaža zelo značilen razvoj položaja v nacionalistični Španiji. Vrhovno nacionalistično poveljstvo je izdalo ukaz, da se morajo takoj razorožiti vse falangistične in druge čete desničarskih strank, ki so se skupaj z vojsko bojevale proti republikancem. Prepovedana so tudi vsa strankarska zbivanja, tako da je odzvel strankam, ki so omogočile Francovu zmago, vsak vpliv na špansko notranjo in zunanjo politiko. Vsa oblast je izključno

v rokah vojske in ta je odbila tudi vse predloge za amnestijo. Ti predlogi so bili stavljeni iz samih vrst desničarskih skupin, ker so računale, da bi s tem mogle vplivati na pridobivanje pristavev med republikanci. Ti vojaški ukrepi so vzbudili med falangisti in ostalimi desničarji veliko nezadovoljstvo. Nezadovoljstvo pa vlada tudi zaradi nadaljnjega ostanja italijanskih in nemških čet v Španiji, ki samo še podpirajo Francovo vojaško diktaturo.

Amerika pred odločitvijo

DOSEDANJA DEBATA V AMERISKEM SENATU O UKINITVI ZAKONA O NEVTRALNOSTI KAZE UGODNE IZGLEDE.

WASHINGTON, 7. aprila. Po senzacionalnem govoru bivšega ameriškega zunanjega ministra Stimpsona proti zakonu o nevtralnosti, je govoril včeraj izolacionistični senator Johnson, ki pa je le vprašal, ali ne misli Stimpson, da bi se Amerika s pomočjo zahodnih demokracij zapletla v vojno. Stimpson je to sicer dopustil, vendar je pa rekel, da bi bila Amerika sicer v nevarnosti, da se zaplete v vojno, nikakor pa še ni s tem rečeno, da bi se v vojno zapletla. Stimpson je zahteval za Roosevelta izredna pooblastila, pri katerih lahko takoj označi napadalca, ukrene proti njemu gospodarski bojkot in pomaga materialno napadenim državam. Nato je govoril izolacionist La Follette, vendar pa se je že pokazalo, da je večina senatorjev zakonu o nevtralnosti nasprotna. S tem v zvezi je značilno, da je ameriška vlada izdala proglas na vse moško prebivalstvo USA izpod 36 let, da takoj javijo svoja imena vojnemu ministrstvu, ki jih zamore vsak čas vpošiljati. S tem ukrepom lahko Amerika takoj razpolaga z armado pol milijona mož.

Industrija pa je že javila vladi, da od 7000 artiklov, ki so potrebni za vojno industrijo, ameriška industrija izdeluje že 55 odstotkov. Iz debate v zunanje političnem senatnem odboru smatrajo sodelovanje Anglije, Francije in Rusije kot dejstvo.

Francoska demarša v Burgosu

BURGOS, 7. aprila. Maršal Petain je včeraj vložil demaršo glede dejstva, da so Italijanci čete še vedno v Španiji in govorijo, da dohajajo celo nove. Odgovoril so mu, da so te vesli brez podlage. Italijanske čete bodo zapustile Španijo takoj po svečanem vkorakanju generala Franca v Madrid.

SILNO OBOROŽEVANJE SVICE.

BERN, 7. aprila. Švicarski zvezni svet je včeraj sklenil nov kredit za narodno obrambo v višini 190 milijonov švicarskih frankov. Nedavno je v isti namen odobril kredit 327 milijonov švicarskih frankov, skupno 517 milijonov švicarskih frankov.

bole piše E. Hautmant v svojem delu o zemljepisni izgradnji naše države.

Mnogo sosedov pomeni mnogo nevarnosti, nasprotno pa spet prometno politično razgibanost. Od naših sosedov so po prebivalstvu Rumunija, Italija in Nemčija močnejše od nas, Italija približno trikrat, Nemčija skoro šestkrat. Politična geografija obračunava ugodnost lege kake države po količniku pritiska, ki ga dobimo, če število prebivalstva države delimo z bljudnostjo sosed. Ko sta obstajali še Avstrija in Češko Slovaška, je znašal naš količnik pritiska od znanj 6,6, danes se ga preko 111 To se pravi, na našo ploskev s 15.700.000 prebivalci tišči sedem sosednih držav s skoro 180 milijoni

Beck se vrača v Varšavo

LONDON, 7. aprila. Poljski zunanji minister Beck, ki je včeraj dopoldne obiskal angleško vojno mornarico v Portsmouthu, se je sestal popoldne znova z ministrskim predsednikom Chamberlainom. Pozneje je imel dolg razgovor z romunskim londonskim poslanikom Tileo, ki se je pravkar vrnil iz Bukarešte. Tilen je izjavil, da bo Rumunija vedno branila svojo neodvisnost, ako treba tudi z orožjem. Nazadnje se je Beck še enkrat sestal z lordom Halifaxom. Danes se vrne v Varšavo.

VARSAVA, 7. aprila. Takoj po vrnitvi Becka v Varšavo, bo odšlo odposlanstvo poljskega generalnega štaba v London.

ANGLEŠKO POSOJILLO POLJSKI.

LONDON, 7. aprila. V poučenih krogih se zatrjuje, da prejme Poljska 30 milijonov funtov posojila od Anglije.

ANGLEŠKE POČITNICE.

LONDON, 7. aprila. Obe zbornici bosta zasedali prihodnjih 18. aprila. Chamberlain je s soprogo odpotoval na Škotsko, vsi poslanci so pustili naslove, da jih bo v primeru potrebe mogoče čimprej sklicati.

ROMUNSKI KRALJ NA MEJI.

BUKAREŠTA, 7. aprila. Romunski kralj Karol je v spremstvu šefa generalnega štaba odpotoval davi na inspekcijsko potovanje na romunsko-madžarsko mejo.

TUDI BADOGLIO V INOMOSTU.

RIM, 7. aprila. »Osservatore Romano« poroča, da se udeležuje generalštabnih razgovorov v Inomostu med Nemčijo in Italijo tudi maršal Badoglio.

AMERIŠKA VOJSKA.

WASHINGTON, 7. aprila. Namestnik vojnega ministra, general Johnson, je včeraj izjavil, da bodo Zedinjene države v primeru vojne že v prvih štirih mesecih lahko postavile 400.000 mož na fronto. Počasnost, ko so ameriške čete potrebovale 14 mesecev, da so dospеле na francosko bojišče, se ne sme več primeriti.

OBZALOVANJE IRAKA.

BAGDAD, 7. aprila. Irski ministrski predsednik je včeraj pred narodno skupščino slovesno izjavil obzaloževanje iraškega naroda nad zločinom usmrčitve angleškega konzula v Mosul ter zagotovil prijateljska čustva iraškega ljudstva nasproti zavezniški Angliji.

NOVA BAZA NA TIHEM OCEANU.

WASHINGTON, 7. aprila. Angleška in ameriška vlada sta včeraj sklenili skupno zasesti in upravljati otočje Kanton in Edenbery v Tišem oceanu. Na otočju se bo zgradila baza za prekooceansko zračno službo.

LYONS JE UMRL.

SIDNEY, 7. aprila. Avstralski ministrski predsednik Lyons je včeraj podlegel srčni hudi. Novi ministrski predsednik je sir Earl Page.

Domači zapiski

Nova ureditev države

Med najvažnejša vprašanja, za katera se bo treba odločiti, spada teritorialna ureditev države, piše »Hrvatski dnevnik«. To vprašanje se vidi neresljivo samo tistim, ki ga nečisto rešiti. Ti se stalno sklicujejo, da žive Hrvati in Srbi pomnoženo. To ni nič novega. Vsak ve, da bo v posameznih edicijah obstajala srbska kakor hrvatska večina. Težičje je v tem, kako najti potrebno ravnotežje. Srbi na pretežno hrvatskem teritoriju in Hrvatje na večinoma srbskem ozemlju morajo biti neke vrste zagotovilo, da se ne bo vodila protisrbska, odnosno protihrvatska politika, ker bi se hrvatsko in srbsko vprašanje tako podvojiло. Novo stanje mora biti boljše od starega. — Treba je sklepati, da se ne zahteva izprememba sedanega ustavnega stanja, tudi ne sklicanje konstitucije, kar bi bilo po mnenju vladnih krogov v sedanem času neprimerno, dostavlja »Obzorje«. Objavljeni tekst pogovorov je optimističen in predvideva skorajšnji zaključek pogajanj.

Velikonočne pobude
dr. Krizmana

Čemu se pritožujemo na zlo in krivice, če jih sami povzročamo in dopuščamo, da se jih dela? Kako naj bo bolje, če ne priznavamo brata za brata, če dajemo prednost priljubljenemu, klepetavemu in drzemu pred iskrenim, resnično ljubeznivim človekom? Zakaj se ne pritožujemo nad nepoštenostjo, lažjo, podlostjo in nasiljem, ki jih sami povzročamo ali smo takoj pripravljeni, jim priznati ugled, vodstvo in moč? Vse zahtevamo zase, ne nudimo pa ničesar. Ne poznamo, ne priznamo in ne spoštujemo človeka v sebi in drugih, zato je tako malo dobre volje med nami. Sebičnost in ničemurnost sta vir krivic, nastaja in podlosti. V njih je izvirni greh in prokletstvo našega rodu. Prava pot k napredku je le v notranjem prerodu človeka, v ljubezni in verni službi bližnjemu in narodu. Ni dobrot brez žrtve in ne ljubezni brez dela, zaključuje znani politik svoj uvodnik v »Varnostinskih Novostih«.

Tisk in narodna prosveta

Pod zaglavljen: Kako naj bi se okrepila naša nacionalna sila, piše novosadski »Dan«. Važno vlogo v izgradnji narodnega življenja ima poleg radia, kinematografa, predavanj, knjig itd. tudi tisk. Naš tisk ne bi smel več služiti osebnim, strankarskim, verskim ali drugim sebičnim interesom. Tudi ni prav, da prestolniški listi politično svoje predalec in trojni papir za podrobno opisovanje kriminalnih primerov in pojo slavnostne hajdukom. Tisk bi moral služiti samo izobražbi naroda. Tisk je oni kanal, ki se steka v ljudski mozeg, svetilčice je narodne samoozbrazbe.

Volitve v Pokojninski zavod

Pri volitvah v PZ v Ljubljani so bile postavljene tri liste. Poslodajalci so postavili skupno listo, ki je bila potrjena brez volitev. V Dalmaciji in Hrvi, Primorju je okrog 2800 volivcev. Za listo Saveza hrvatskih privatnih nameščencev je bilo oddanih 1062, za združeno listo Botičar in Saveza privatnih nameščencev ter pomorcev pa 1004 glasovi. Obse skupini sta dobili po 5 delegatov.

Fond za izselitev naših Židov

V Narodni banki bodo te dni otvorili kredit, tako zvan »transforni fond« za izseljevanje naših Židov v Jugoslavijo, ki jim je rok bivanja potekel. Kakor poroča »Jugoslavanski kurir« bo šel del tega fonda za pospeševanje naše zunanje trgovine z Levantom, predvsem s Palestino.

Dve leti za »težki greh«

Župniku Ivanu Koteku v Kojskem, Brdih pri Gorici je bilo nasvetovano, naj ne pridiga več v slovensčini. Mož je ubogal in pridikal italijanski, toda cerkev se je praznila, ljudje so odšli. Da bi vernikov ne odvrnil od cerkve, je župnik sklenil, da bo spet pridikal slovenski, piše »Istra«. Moral je na zaslišanje v Gorico, od tod pa za dve leti v pregnanstvo.

Novice

Mladini – zdrave učilnice

KAKO NASTAJA V KOROSKI BELI MODERNA SOLA. — KDO NAJ ZANJO NOSI GLAVNA BREMENA?

Odkar je vzgoja otrok nekaj več kakor samo učenje abecede in hožih zapovedi, se posveča splošnemu solstvarstvu marsikje dosti pažnje. Veliko razumevanja za uspešno vzgojo in zdravje šolarjev je pokazala občina na Koroski Beli. Občina ima delavsko-kmetijsko obeležje. Meji na Jesenice, na njenem področju je Slovenski Javornik z drugo tovarno Kranjske industrijske družbe. Lansko leto je v surovem stanju postavila moderno šolsko poslopje, ki ga letos dogotovi in tako ustvari otrokom privlačno streho. Belska šola je petrazredna.

Sedanje šolsko poslopje je iz l. 1903, ko je bilo v občini 145 šolarjev. To poslopje z enim stanovanjem pa zdaj razpada. Danes je 354 otrok, pouk se vrši dopoldne in popoldne, en razred ima pa svoje prostore celo v občinski hiši. Za gradnjo šole bi po takratnih avstrijskih zakonih morala nositi glavno breme KID, ker je razvoj industrije povečal prebivalstvo, kar v šele tedaj meri velja za današnje čase. Tedaj se je tovarna izognila prispevanju za šolo s tem, da je hotela skupno šolo za Jesenice in Korosko Belo, kar z ozirom na velike daljave ni bilo izvedljivo. Potem je gradila nemško šolo blizu tovarne na Jesenicah.

Pred petimi leti se je prvič sprožila misel za novo šolo. Sedanji občinski odbor z županom Perkom (izv. leta 1936) je pa zavrgel stari načrt in sestavil nov gradbeni program. Nova šola stoji poleg stare in ima devet učilnic, centralno kuhinjo, ameriške prhe, kuhinjo za gospodinjstvo šole, pralnico, vse pritlikline, tri 3-sobna stanovanja s kopalnicami, lastnimi stranišči, eno 2-sobno stanovanje, tri samska stanovanja s skupno kuhinjo, kopalnico, predvsem je pa pomembna prosvetna dvorana in telovadnica, kajti nad njo je terasa za telovadbo in učilnice na prostem, da niso otroci vezani zmeraj samo na sobe, četudi bodo prostorne in zdrave. S terase je zelo lep razgled, šola sama pa stoji poleg stare na sončnem, zdravem prostoru. Na hodnikih šole bodo omarice za učila in garderobo. Razen tega bo adaptirano staro šolsko poslopje za osem učilnic in risalnice. Poleg ljudske šole bo tudi otroški vrtec, ki ga do zdaj na Koroski Beli sploh še ni bilo. V šoli bodo tudi občinski uradi, v starem obč. domu bo pa ubožnica.

Nova šola je bila neobhodno potrebna. V teku petih let bo naraslo število šolobveznih otrok na 600. V zadnjih sedmih letih je naraslo prebivalstvo za 41 odst., stavbe pa samo za 38 odst. Šola se bo gradila v etapah in bo stala blizu tri milijone dinarjev. Gradbeni fond znaša 1,100,000 dinarjev, en milijon bo občina najela posojila pri Osrednjem zav. za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ostalo bo križla iz vsakeletnega proračuna in eventualnih podpor. S temi je pa bolj križ, KID je prošnja za podporo odklonila z motivacijo, da že itak plačuje visoke davke. Dala je pa železo za betoniranje pa znižati ceni. Pri tem je občina prihranila kakih 10.000 din. Vendar je to zelo malo, kajti kakor že rečeno raste prebivalstvo s porastom industrije, ki mora biti interesirana na zdravem naraščanju in čim sposobnejši mladini, ki jo ravno šola pripravi za težko in odgovorno tovarniško delo. Na prošnjo občine tudi banovina molči, ministristvo za prosveto je pa sporočilo, da so izprani vsi krediti, ni pa objubil ničesar niti za prihodnje proračunsko leto. Kljub temu bo šola kmalu služila svojemu namenu, za to bo skrbel delavni občinski odbor, ki je vsem pokazal, da razume potrebe kraja in skrbi za najmlajše, s tem pa za našo narodno bodočnost.

Dve uri v Savinjski dolini

ZANIMIVO OPAZOVANJE LJUDI IN ŽIVLJENJA NA OBISKU V SAVINJSKI DOLINI

Cesta iz Savinjske doline proti Celju je kakor struga: v mesto naplavlja vsak dan množice novih ljudi, ki jim uradno pravimo »brezposelni brez stalnega bivališča«. S takimi ljudmi je težko. Vsakemu registru se izmikajo in cel štab ljudi se zanje briga. Preiskuje njih vesti, jih vse polovi, kadar se zgodi v okolici zločin, jih žene v domovniške občine, pa se spet vrnejo in spet prične stara pesem. Morda pa je tudi v tem napredek in bomo počasi rešili socialne probleme, če bomo prav vztrajno gonili ljudi brez stalnega bivališča po svetu...

Iz celskega avtobusa sta izstopila mož in žena in za njima se je skobacalo pet otrok. »No, zdaj smo pa doma«, je povedal mož v hrvatski. »Petinaš let že nisem bil tu.« V vas v Savinjski dolini se je vrnila družina, ko so jo izgnali iz Zagreba, ker zanj ni bilo kruha. Po poljih so se ozirali ljudje in prav gotovo je bilo v vseh žalosti tudi nekaj radosti. »Zdaj smo doma.« Oče je bral napise občinskih gostiln in ugotavljal spremembe. Pred njo gostilno se je ustavil. Zagledal je ime nekega sorodnika. Prišel je ženi razlagati, da ima tu sorodnike in ponosen je bil na to. Stopil je v kremo, pa se kar vrnil. Sorodnik ga ni spoznal. Ali pa sploh ni bil sorodnik, saj nima mnogo ljudi ista imena... Po sredi ceste gresta proti vasi tih človeka in za njima po vsej širini ceste pet malih ljudi, ki so že tudi brez stalnega bivališča. Starši jih peljejo na občino, da jih ona redi, sami bodo pa šli nazaj v Zagreb.

V smartno je pristojnih precej cigánov. Občina ima z njimi hude težave. Zaposeliti jih ne more, zastojati rediti tudi ne, oblaščiti pa odganjanje cigánov vsak dan v pristojno občino. Velika cigánska družina se vleče po cesti — starke, možje, otroci. Za njimi žandar. Ukazal je, da se sredi ceste obrnejo in ne xrodo v Celje. »Do občine jih spravim«, pravi, »potem naj se pa spet vrnejo, če jih bo volja!« Tako je njih življenje brez konca: otroke vlačijo po svetu, jih učijo igranja, beračenja in otepanja z orožniki. Tisti dan je bil v Sečah umor. Ko so cigani izvedeli zanj, je med njimi završalo. »Mordijo«, so kričali v pametni zmešnjavi. Kar koli se slabega zgodi, pade sum na cigane. Že po naravi so vedno krivi in se boje.

Z nezahvalnimi gosti imajo veliko posla orožniki na cesti proti Celju, kjer vodi pot preko Vranskega iz Ljubljane in čez hribe iz Trbovelj. Tu se vrši prav lov na ljudi »brez stalnega bivališča«. Pa ne le potepuhi in tatovi, tudi politika prizadeva veliko skrbi. Savinjska dolina je politično razmeroma zelo živahna. Kmetje so samozavestni in že izbirajo lastna pota. Delavstvo v tekstilnih tovarnah in rudnikih pa hoče živeti sebi lastno delavsko kulturno in politično življenje.

NOVA PALAČA ZA 36 MILIJONOV DINARJEV.

Okrajni tajnik v p. z. Rudolf Puc v Ljubljani, Prekmurska 2, razposilja prospekt in vabilo za pristop k zadrugi »Etažna lastnina«, katere naloga naj bi bila graditi v centru Ljubljane z ozirom na nove določbe letošnjega finančnega zakona veliko stavbo »Vse«, ki bi stala 32 milijonov din in v kateri bi zadrugi imeli svoje lokale in stanovanja. — Vsak zadrugi bi gradbene stroške za svoje prostore odplačal najkasneje v treh letih, potem bi pa bil svojega stanovanja ali lokala neomejen gospodar. Zamisel etažnih lastništev je lepa in so jo zlasti v Italiji v velikem stilu realizirali. Tudi v Beogradu hoče zadruga »Makedonija« graditi palačo za stanovanja po principu etažne lastnine in bo palača stala 18 milj. din.

O Pri pletanju na telegrafski drog si je zlomil desno nogo 33-letni tovarniški de-

lavec Ivan Sušek iz Podroke. Prepeljali so ga v bolnišnico.

O. Kapla, v gostini Josipa Strableka so divjaško napadli nekateri prenapetci Pajtilerja Jakoba in so ga s trdim predmetom (tako obdelal po glavi), da se je moral zateči v bolnišnico. Ta surov napad je prijavljen drž. tožilu in ga obso- bla kapa.

O. Žebeli se mu je zaril v trebuh. 13-letni posestnikov sin Vladimir Šuber iz Zgornje Volčine je plezal na lestvo. Pri tem pa mu je spodrsnilo ter je po nesreči padel na žebelj, ki se mu je zaril v trebuh. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

O. Z voza je padel. Jože Kokot, ko je malagal pri nekem lesnem trgovcu v Reki hlode. Dobil je hude poškodbe na glavi, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

O. Otrok padel z okna. V Zgornjem Jakobskem dolu je padel z okna leto dni star sinček posestnika Kramerja. Zlomil si je desno nogo.

O. Pretep med sosedoma. V Gaberniku v Zgornji Poljskavi sta ob prihihi nekega prepira strela kmetiča dinar Alojz Pešak in njegov sosed Rudolf Prepelč. Zadnji je tako težko obdelal z gnojnimi vilami Pešaka, da so ga morali prepeljati bolnišnico. Ima poškodbe po glavi in rokah.

O Iz Ruš so pripeljali v mariborsko bolnišnico 18-letnega dinarja Ignaca Egra, ki si je pri pletanju sena zasadi železni kavelj v koleno.

O V Slovenjgradcu je umrla 78-letna vdova državnega uradnika za. Marija Skrbje.

O 2000 hmeljovk ter več kubičnih metrov leša so ukradli neznan tatovi veleposestniku Antonu Marasutiju v Hudem kotu pri Prevaljah.

Ptui

O Odsekala si je prst dinarjeva hči Horvat Marija iz Dražencev pri Hajdini. Sekala je hosto.

O Levo nogo si je zlomila Horvat Tatjana, posestnica iz Ptuja.

N. Narodno gledališče v Subotici. V Subotici je bil ustanovljen občni zbor Narodnega gledališča v Subotici, da bi se izpolnila praznina na kulturno-prosvetnem delu na severnovzhodni meji države. Gledališče bodo vodili profesionalni igralci in režiserji.

N. Stavka v tovarni vagonov. Delavstvo je prenehalo z delom v tovarni vagonov v Slavonskem Brodu, ker se ni moglo zediniti s podjetjem zaradi kolektivne pogodbe.

N. Vlom na davčno upravo v Novem Sadu. Iz blagajne na davčni upravi v Novem Sadu so izropali vlomilci 135.000 din. K sreči pa je bilo prejšnji dan odpostanih iz blagajne 500.000 din. Vlomilci so hoteli vlomiti še v drugo blagajno, pa se jim je zlomil ključ; v blagajni je bilo 200.000 din. Vlom je odkril blagajnik, tekom preiskave pa je bilo aretiranih troje slug na davčni upravi.

N. Vlak je raznesaril pljenega človeka blizu Osjeka. Mož se je vračal s svojo ženo domov. Pljan se je ustavil sredi proge in začel zvijati cigareto. Iz daljave je že prihajal vlak, in vse kričanje in opozarjanje žene ni nič zalaglo. Zvijal je cigareto naprej, dokler ni pridrvel vlak in ga na mestu ubil.

N. Prepovedan je uvoz stočakov. Finančno ministristvo je prepovedalo uvažanje 100 dinarskih bankovcev v našo državo, kjer gre za vsoto, ki presega 500 din. Vsako višje uvažanje 100 dinarskih bankovcev bodo poslala carinska in poštna oblastva Narodni banki, na kar bo Narodna banka odobrila zneske v višini vrednosti prevzetih bankovcev blokiranega računa oseb, ki jim je bankovec zasegla.

»Hura! Četrni mož prihaja!«

Maribor

Skrbi našega sezonskega delavstva

Lani je odšlo na sezonsko delo v Nemčijo okrog 800 do 900 ljudi iz našega severnega območnega ozemlja. Večina teh izseljencev je dobila delo na nemški poljski meji. Življenjske razmere zanje niso bile preveč rožnate, ali za to ljudi je bilo najvažnejše, da so priložili nekaj denarja, ki ga doma niso mogli.

Letos pa se je od novega leta do danes prijavilo na področju mariborske borze dela do 2000 ljudi, ki so vsi zaprosili za delo v Nemčiji. Vendar pa so za to leto oblasti prepovedale transporte delavstva v Nemčijo iz našega območnega ozemlja, in to iz področja naslednjih okrajev: obeh mariborskih, slovenegraškega, dravogrškega in ptujskega. Iz teh krajev bo smelo oditi v Nemčijo samo kakih 20 delavcev, pa še to samo onih, ki jih bodo nemški delodajalci izrecno zahtevali.

Pač pa je letos dovoljen iz omenjenih območjih krajev transport 100 poljskih delavcev v Francijo, česar prejšnja leta ni bilo ter bo letos prvič, ko bo odšel na delavce tja. Nasprotno bo pa smelo v Nemčijo poljsko delavstvo iz Prekmurja

in Slovenske krajine in to do 6000 ljudi. Za Francijo je bilo iz območnih krajev do sedaj prijavljenih na mariborski borzi dela do 160 ljudi, vendar je bilo sprejetih samo 100. Pogoji so v Franciji precej slabši, zadnje zaradi nižje valute. Hlapec, ki ima hrano pri gospodarstvu zasluži najmanj 240 frankov mesečno.

Omeniti bi je še dvoje. Prvič, da bi se dovolilo iz območnih krajev še več transportov v Francijo, drugič pa — in to je več kakor važno — da se vse premalo brigamo za to, kako naše delavstvo živi v tujini na sezonskem delu. Italijanski sezonski izseljenci imajo svoje zastopnike, ki pazijo na to, če nemški delodajalci izpolnjuje vse pogoje. Zadnje bi bilo neobhodno potrebno tudi za naše sezonsko delavstvo. Saj so bili lani slučajni, da so bili nekateri naši sezonski delavci v Nemčiji od posameznih delodajalcev neverjetno izrabljeni. Če je že tako, in če so pri nas prilike take, da mora odhajati naša delovna sila preko meje, potem je naša dolžnost, da skrbimo za to svojo delovno silo tudi onstran meje.

Nova podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Studencih

Malo je mest, kjer bi hišni lastniki in najemniki s toliko pažnjo gojili in obdelovali vrtove, kakor v Mariboru in bližnji okolici. Vrtovi in sadovnjaki pa bi bili še lepše urejeni in oskrbovani, ako bi ljudje dobili več strokovne izobrazbe in pripomočkov. Enako potrebujejo pobude tudi posestniki, ki zalagajo mesto z zelenjavo in cveticami. S smotnim obdelovanjem bi lahko pridelali še več in lepše zelenjadi, kakor je danes spravijo na trg. V splošnem je zelenjadi premalo in tudi kvaliteta bi lahko bila boljša.

Na običnem zboru sadjarskega in vrtnarskega društva v Mariboru je bilo

sklenjeno, da se ustanovijo v okolici nove podružnice: zadnje pa zategadelj, da se poži delo v okolici. Ena teh podružnic se namerava ustanoviti tudi v Studencih. Pod novo podružnico bi spadali Studenci, Radvanje in del Maribora do Tržaške ceste. Ustanovni občni zbor te podružnice bo na velikonocni ponedeljek ob 9. uri dopoldne v gostilni Spurel v Studencih. Na sestanku so vabljeni vsi člani in nečlani, ki se zanimajo za povzdig vrtnarstva in sadjarstva ter se želijo koristiti z ugodnostmi, ki jih bo nudila podružnica.

Prometne nerednosti na okoliških cestah

»LETEČA POLICIJA« NAJ DOSLEDNO IZVAJA SVOJO NALOGO, DA SE PREPREČI NA OKOLIŠKIH CESTAH NERED

Pred meseci je bila tudi v Mariboru ustanovljena tako zvana letéča policija, ki je nadzirala promet na okoliških cestah. Iz vrst mariborskih avtomobilistov nam je bila izražena želja, da bi ta prometna policija malo strože nadzirala promet na cestah v bližnji in daljni mariborski okolici. Pogosti so primeri, da vozniki z vprego vozijo dosledno na levi strani, kar

je zlasti na ovinkih za avtomobiliste in druge motorne vozače lahko usodno. Prav tako je ta razvada nevarna za same kršilce cestno policijskih predpisov. Neki mariborski avtomobilist je samo na kratki razdalji od Maribora do Hoč srečal 15 voznikov, ki so vsi vozili po levi strani. Zato bi bilo umestno, da bi take primere letéča policija preprečila.

Študentski škroplilni voz in prah na študentskih cestah

Prizadeti študentski občani nam pišejo: Zadnje dneve dvigajo avtomobili, ki drve skozi Studence, strahovit prah. Če vstopite v avto, ali če izstopite iz njega, vas vselej objame oblak prahu. Študentski škroplilni voz je sicer že na cesti, ali kakor vse kaže, ga še ne uporabljajo za škropljenje, ampak dovažajo z njim vodo k ograji, ki jo zidajo na preurejenem Jožefovem trgu. Če je lani občina škroplila ceste pozno v jesen, četudi je šel dež, bi naj sedaj, ko je nastal neznošen prah po cestah, pravtako začela s škropljenjem.

Gibanje mariborskih obrtnikov

Pretekli mesec je bilo v Mariboru izdanih 9 novih obrtnih pravic in črtanih 12, med njimi nekatere zaradi smrti. Tako je dobil Maribor dve trgovini s pisarniškimi stroji (Karl Fiftot v Slovenski ulici in Konrad Šapec v Kneza Kocija ulici), dočim je bila ena takih trgovin črtana (Pečar v Tattenbachovi ulici). Dve obrti sta bili podeljeni manjšima obrtnikom kakor mizarju in čevljarju, po ena mehaniku, tesarskemu mojstru, za trgovino z mešanin in za trgovino z manufakturim blagom. Črtanih pa je bilo 5 trgovin (slasličarna, dve trgovini z mešanin blagom itd.) ter ena izdelovalnica radioaparatur in trije obrtniki (dimnikar, mesar, brivec). Vsekakor kaže statistika nazadovanje, kar je gotovo tudi znak gospodarskih prilik.

Blagajniško poročilo, ki ga je prav tako podal g. Bender, pravi, da je za tekoče poslovno leto predviden večji znesek za prirejevanje tekem, da bi ne bili igralci primorani kriti vse stroške sami. Obe poročili sta bili sprejeti soglasno s posebnim priznanjem in zahvalo g. Benderja, ki je ustanovitelj kluba.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika zopet g. Drago Klobučar, za podpredsednika g. Bender. Pri slučajnostih je poročal g. Bender o vlogi, ki jo je bil poslal banški upravi, da dobi tudi mariborski biljardni klub svoj delež od vsote, ki je namenjena različnim sportnim klubom.

DRAGO PLAČANA ŠALA.

V tukajšnje bolnišnico so prepeljali zabodenega 18 letnega Stanka Lemserja iz Dev. Marije v Brezju. Ko se je sinoči vračal proti domu, je posvetil za šalo nekemu v obraz. To je dotičnega tako razjezilo, da je potegnil nož in ga zabodel v hrbet.

m. Mariborski Rdeči križ je imel tečaj za bolničarje(ke) pod vodstvom dr. Bedjančiča. Preteklo nedeljo so bili zaključni izpiti, ki so z dobrimi uspehi pokazali, da dr. Bedjančič in tečajniki niso zaman vložili svojega truda, ampak bodo s pridobljenim znanjem mogli v slučaju potrebe mnogo koristiti veliki ideji človečnosti in pomagati trpečemu bližnjiku.

m. Kakor po počenem viharju v Sahari izgledajo Koščani, ko pridejo po glavni cesti v mesto. Neznosen prah, ki ga vzdigujejo neštествili avtomobilisti na mikoli poškropljeni cesti, jim izpreminja obleko v bedušinske halje.

m. Prazna mesta pri mestnem književstvu. Zaradi upokojitve sta se izpraznila dve uradniški mesti pri mestnem književstvu. Mestno poglavarstvo je razpisalo službo mestnega finančnega jurista I. kategorije in službo mestnega finančnega uradnika II. kategorije. Prošnje morajo biti oddane do 20. aprila.

m. Shod tekstilnega delavstva. V nedeljo, 16. t. m., bo ob pol 10. uri v Gambri-novi dvorani shod vseh strokovnih organizacij tekstilcev v Mariboru. Delavstvo bo razpravljalo o težkočah, v katere je zašla mariborska tekstilna industrija.

m. Razstava osnutkov lepaka za VIII. Mariborski teden bo odprta danes ob 15. do 18. in jutri ob 8. do 12. ure v Mariborskem gradu. Vstopnine ni!

m. Staro železo krajevo. Tovarnar usnja Walter Halbart je prijavil na policijo, da mu je bilo pokradeno več starih travzer in delov strojev. Podobne tatvine so bile v tovarni usnja že lani avgusta.

m. Nezgodna kolesarja. S kolesa je padel delavec Alojz Veršič iz Krčevine.

m. Mlekario je oklofutal neki privatni uradnik, ker mu ni hotela več nositi mleka. On pravi, da jo je oklofutal zato, ker mu za praznike ni hotela več nositi mleka, ona pa, da zato, ker ji je mleko plačeval prepoceni. Zadeva je bila prijavljena policiji.

m. Namesto venca na grob blagopojne gospe Emilije Zupan v Mariboru, je poklonil gospod Miroslav Zupan, stavbenik v Ljubljani, znesek 200 din Jug. ak. podp. društvu na univerzi v Ljubljani.

m. Muzej bo za Veliko noč zaprt.

* Društvo jugoslovanskih drž. in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru. Razglas. Na podlagi določb § 16. društvenih pravil, sklicujemo redni občni zbor društva, ki se vrši v nedeljo, dne 23. aprila 1939., ob 9. uri, v mali dvorani Narodnega doma, II. nadstropje, v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Konstituiranje rednega občnega zbora. 2. Poročilo načelnika: a) društvenega predsednika, b) društvenega tajnika, c) društvenih poverjenikov, d) društvenega blagajnika o računskem zaključku za leto 1938. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Sklepanje o razrešnici. 5. Predlog člana g. podpolk. Cvirna in to: a) Sklepanje o združitvi našega društva upokojencev z banovinskim društvom drž. in samopr. upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, b) za slučaj, da se sklene združitev, izvolitev predsednikov, katerim se da pooblastilo, da izvršijo vse korake za ureditev potrebnih formalnosti za združitve in sicer v okvirju že določenih pogojev. 6. Volitev predsednika, 2 podpredsednikov, 12 odbornikov in 4 namestnikov ter 2 pregledovalcev računov in 2 namestnikov. 7. Sklepanje o spremembi društvenih pravil. 8. Sklepanje o došlih predlogih in pritožbah članov. — Predloge o katerih se naj sklepa, je treba prijaviti društvu odboru pisмено najmanj 8 dni pred občinim zborom. Zakasneli pa lahko kljub temu pridejo na dnevni red občnega zbora, ako za to glasuje večina navzočih članov. 9. Slučajnosti. Maribor dne 4. aprila 1939. Zač. tajnik: Kondek, I. r., okr. tajnik v p. Predsednik: Dr. Kronvogel, I. r., dvorni svetnik v p.

* Hotel »Orel«, najboljša izbrana ljubotemska vina, Salvador pivo, izbrana kuhinja, ribje specialitete, žogo, sil in čandar, zmernice cene.

* Poročne prstane prodaja po teži M. Jiger-jev sin, juvelir, Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povišanja cen.

Nočna lekarniška služba: Lekarna pri Sv. Antonu, Frankopanova ul. 18, tel. 27-01; lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta 1, tel. 21-79.

Kino

* Grajski kino. Od sobote, 8. aprila, dalje veliki zgodovinski film Hotel Sacher, Willy Birgel, Sybille Schmitz in Mariborčanka Elfi Mayenhofer.

* Kino Esplanade. Velikonočni spored: »Kralj planink« na najlepšem istoimenskem Ganghoferjevemu romanu. — Hansi Knotek, Paul Richter.

* Kino Union. Naš velikonočni spored: »Čuvarji Indije« s priljubljeno delico Shirley Temple in znamenitim Viktor Mac Laglen v glavnih vlogah.

* Zvočni kino Pohorje 8., 9. in 10. aprila prekrasen film »Princeza koral«, Ita Rina in Svetislav Petrovič.

Radio

Sobota, 8. aprila. Ljubljana: 12 Reprodukcijski koncert; 12.45 Napovedi in poročila; 13.20 Koncert Radijskega orkestra; 16. Premos velikonocne procesije iz ljubljanskih stolnic; 17.30 Kviška srca; 18.15 Koncert komorne glasbe; 19.05 Vomergerjev velikonocni prizor; 20. Velikonocne pesmi; 20.45 Koncert Radijskega orkestra; 22.08 Za konec tedna. — Berlin: 19 Operne melodije; 20.10 Zabaven venček melodij. — London: 19 Koncert na pihala; 20.05 Pesni v temori; 22. Plesna glasba. — Pariz: 19.15 Opereta za mladino; 20. Zabavna glasba; 21.30 Koncert iz Berlina. — Dunaj: 20.10 »Pomlad je tu!« — Rim: 21. Opera »Andre Chénier«, nato plesna glasba do 2 ure.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2348 — 2380, Berlin 1778.62 — 1796.38, Bruselj 744.50 — 756.50, New York 4408 — 4468, Pariz 118.95, Varšava 833.32 — 841.48, Curih 995 — 1005.

Effekti. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 465 d., 4% agrarji 61 — 62, 4% sev. agrarji 61 — 63, 6% begl. obv. 89.50 — 90, 6% dalm. agrarji 89 — 90, 7% stah. pos. 88.50 — 100, 7% inv. pos. 100 — 102, 7% Blair 93 d., 8% Blair 100 d. Delnice: PAB 218 — 220, Trbovlje 180 — 200, Isis 25 d.

Smučarska poročila

* Putnik, Maribor, 7. aprila. Moziška koč: 0, sončno — mirno, 60 cm osrenjenega snega, smuka ugodna. — Kocbekov dom — Koroška: — 3, 220 cm osrenjenega snega, sončno — mirno, smuka ugodna. — Frišaufov dom — Okrešeli: — 4, sončno — mirno, 240 cm osrenjenega snega, smuka ugodna.

Danes

zadnji dan

za oglase v velikonočni številki »VEČERNIKA«. — Oddajte jih

naikašnele do 18. ure

ker izide »Večernik« soboto že zgodaj zjutraj

Modest Petrovič Musorgskij

(Ob stoletnici njegovega rojstva)

Veliki ruski skladatelj Modest Petrovič Musorgskij, katerega stoletnica rojstva je proslavil kulturni svet 28. marca, pripada slavni »petorici«, ki jo tvorijo Bakirev, Borodin, Ključ, Musorgskij in Rimski-Korsakov in je igrala v zgodovini ruske glasbe največjo vlogo. Zbrala je v sebi vse vrline ruske narodne glasbe, pomagala pri njenem umetniškem prerodu ter postala slavna po vsem svetu.

Najslavnejši med to petorico je Musorgskij. Bil je elementarno muzikalen in glasba mu je bila organska potreba; v njej se prelivalo vse globine njegove bujne, strastne in večno nemirne duše. Polna je vzbudljivega psihologizma in intimnosti ter mistično-litistična, kakor je samo človeško življenje. »Čutil je vse odtenke zvokov in jih podal tako močno in prepričljivo, da jih čutimo in čujemo do zadnjih globin.« Tako je dejal o njem njegov veliki rojak Saljapin (Maska in duša). Glasba Musorgskega poteka iz same duše in srca ter izraža vse občutke obeli. V njej je videl najboljšo sredstvo duhovnih in duševnih vezí ljudi med seboj in svojo glasbo približal govoru, čuteč v njem isti značaj in iste cilje. Zato je iskal življenjsko, ne klasično melodijo, kakor se je sam izrazil v nekem pismu.

Musorgskij je nacionalen in resničen, najgloblje, notranjem in psihološkem smislu tega pojma. Njegova nepremagljiva, bujno ustvarjalčka osebnost vsebuje vse poteze ruskega narodnega značaja. Posebno izrazito in prepričljivo je pa pokazal to v menihu Varlamu v svoji slavni operi »Boris Godunov« ter v »razkolniku« v »Hovanščini«. Nesmrtni orski oživitelj Varlama je bil skoviti pevec Saljapin. Motive za svoje opere in druga dela je jemal zato iz najslavnejše dobe ruske zgodovine in iz dob, v katerih je narod v njej najbolj aktivno sodeloval. Vendar je bil za svojo dobo naravnost revolucionaren, in njegov sodobnik A. R. Borodin, eden izmed velikih omenjenih petoric, je dejal o njem, da je »ultranovotarni realiste«.

Veliki skladatelj se je trudil, da najde z umetnostjo prepolno življenjsko resnico in da poveže svojo umetnost čim močnejše z življenjem. V svoji glasbi je izrazil svojo raznolikost človeških čustev, imel je silen dramatski talent in ustvaril je muzikalno dramo, ki se približuje čisto že večlastni tragediji. Povzdignil je tudi muzikalno-scenski pomen zbora v operi, ker je napravil iz njega kolektivnega junaka. S tem je spremenil prebentistično opero v nacionalno dramo. Pred leti je pariski simfonični orkester izvedel originalno partituro »Borisa Godunova« v prvi redakciji Musorgskega in dosegel s tem ogromen umetniški uspeh.

Kljub vsemu poznejšemu bujnemu razvoju glasbe, Musorgskij ni nikoli izgubil svoje velike vrednosti in predstavlja še dandanes neizčrpen vir estetskega užitka, a tudi njegov vpliv ne vpada, ampak nasprotno, celo narašča. Poleg francoskih modernistov so črpal iz njegove glasbe močne vplive tudi mnogi drugi skladatelji, zlasti ruski, med njimi v prvi vrsti Stravinski, Prokofjev, Šostakovič in Mosolov.

D. Vukmanič

ZBORNIK ZNANSTVENIH RAZPRAV

V založbi profsorskega zbora juridične fakultete v Ljubljani je pravkar izšel XV. Zbornik znanstvenih razprav v obsegu 241 strani z naslednjo vsebino: Prof. dr. Aleksander Bilimović: Agrarna struktura Jugoslavije; prof. dr. Jur. et. hon. c. Metod Dolenc: Vrednotenje dokazov v sodnem kazenskem postopanju; prof. dr. Stanko Lapajne: Načrt prisojstvalno in zastaralopravnih določb za jugoslovanski državljanski zakonik; prof. Aleksander Makleov: Kriminalna etologija; docent dr. Vladimir Murko: Nekateri krivdnosti v sistemu naših neposrednih davkov; prof. dr. Evgen Snekotorski: Tri pravne teorije; prof. Milan Škerlj: Članstvo v gospodarski združitvi. Dobi in naroča se pri založniku za ceno 60 din. Člani Društva prijateljev juridične fakultete v Ljubljani dobe Zbornik brezplačno, ako so poravnali članarino, ki znaša na leto 40 din.

k Kneževski predavatelj. Na predavateljski turneji po Madžarskem se je mudil te dni nemški dedni knez Henrik XLV. von Reuss. Knez je predaval o kulturnem pomenu gledališča.

Mariborsko gledališče

Petek, sobota, zaprto.

Nedelja, ob 15.: »Partija šaha«. Znižane cene. Zadržlj. — Ob 20.: »Dijak prosjak«. Premiera. Izven.

Ponedeljek, ob 15.: »Prodana nevesta«. Znižane cene. — Ob 20.: »Matura«. Znižane cene. Zadržlj.

Velika noč v maribor. gledališču. V pričakovanju tudi vseh velikonočnih gostov v Mariboru se na oba praznika vršila tudi popoldanski predstavi. Na Veliko nedeljo se zadržlj. vprizori Bjevko zanimivo in prispodno delo »Partija šaha«. Na velikonočni ponedeljek pa se ponovi priljubljena Smetanova komična opera »Prodana nevesta«. Na Veliko nedeljo zvečer se vrši premiera glasbeno in režijsko prenovljene klasične opere »Dijak prosjak«. Na velikonočni ponedeljek zvečer se poslovi zelo uspešna in zabavna komedija »Matura«. Pri tej in pri obeh popoldanskih predstavah veljajo znižane cene.

Sport

Vprašanje sportnih igrišč v Celju

NAJSTAREJŠI CELJSKI SLOVENSKI SPORTNI KLUB NAJ OSTANE BREZ IGRISCA?

Lansko leto, ki je bilo v znamenju proslav 20-letnice obstoja naše države, je minulo tudi dvajset let od ustanovitve najstarejšega slovenskega sportnega kluba v Celju. Slavljenec SK »Celje« je skromno proslavil ta jubilej. Ni bilo bučnih proslav, razen sportnih nastopov vseh klubovih sekcij, ne čestitk, ne priznanj. Ni bila ustanovitve slovenskega kluba v Celju je slučaj ali samo sportna potreba, zadostila nam po branju žoge. V življenju je po ključu novi klub nujna nacionalna potreba, ker je bil ob prevratu v Celju le nem. klub Zvezdovac se svoje dvojne naloge se je novi klub vrgel z vsemi močmi na delo ter se razvil do današnje višine najmočnejšega predstavnika slovenskega sporta v Celju ter ni omejil svojega delovanja samo na nogomet, ampak skrbil in nudi slovenski celjski mladini široko polje vsestranskega sportnega delovanja. Toda nihče od tistih, ki so ustanovili pred dvajsetimi leti novi klub, ni najmanj stislil, da bodo naloge islega ob dvajsetletnici iste in še večje od onih, ki so ga poklicale k življenju. Kljub tej važni nacionalni nalogi, ki jo vsi celjski slovenski klubi nimajo tiste podpore, ki bi jo zaslužili. Danes nima noben celjski klub lastnega sportnega prostora, ter je odvisen od milosti vsakokratnih mestnih očetov.

In tako stoji danes najstarejši slovenski sportni klub »Celje« skoraj pred dejstvom, da bo ostal, po dvajsetih letih svojega uspešnega vsestranskega delovanja, brez lastnega igrišča, kljub temu da ima v rokah sodnijsko pogodbo, po kateri mu je priznana solastništvo igrišča Glazije za dobo petdesetih let. Nikakor ne gre, da sedanja občinska uprava, ne zavezuje se posredje za slovenski sport v Celju, enoslovno določi Glazijo, ki jo imata v zakup za dobo petdeset let SK Celje in Sokolnica, za novo sodnijsko palačo. S takim činom, brez takojšnjega enakovrednega nadomestila bi mestna občina samo

podprla povečano delovanje inega sporta v Celju. Noben Celjan ni proti temu, da se postavi v Celju novo potrebno sodnijsko poslopje. Splošno je pa mnenje, da se nahaja v mestu mnogo primernejših prostorov za novo slavno, kakor je Glazija.

Zakupovalca Sokol in SK Celje sta v zadnjih letih žrtovala za nujno zgraditev potrebnehi naprav na igrišču gotovo 500.000 din. (naj omenimo, da sta morala samo za plot odplačati 70.000 din). Glazija pa ni na razpolago samo omenjenima društvoma, temveč ga uporabljajo tudi v bližini se nahajajoča gimnazija kot leto tedovadišče in za šolske nastope, nadalje služil v vojaške svrhe ob priliki proslav in razporedov ter prihaja v poštev ob priliki raznih večjih nastopov, kakor so župni in fantovski nastopi. Glavno breme odpade pri popravilih in vzdrževanju na SK Celje. S tem da pride do realizacije načrtov graditve justične palače na Glaziji, zgubi tudi mesto Celje svoj reprezentančni prostor, ki je prišel v poštev vedno ob zgoraj navedenih prilikah, in vprašanje je, kje se bodo vršile šolske prireditve v bodoče. Ako hoče imeti Celje svoj sportni stadion, ki bo odgovarjal potrebam mesta, vztrajamo pri tem, da z malenkostnimi stroški prihaja v poštev edino Glazija! Gradnja reprezentančnega stadiona za Sv. Jožefom je preračunana na okrog milijon dinarjev. Mislimo, da se bodo v današnjih časih tekoče našli potrebni krediti, upoštevajoč nujnost korišćenjih potreb mesta. Poleg tega mora občina po prevzetih dolžnostih za graditve palače na Glaziji izpolniti neke obveznosti, ki bodo znašale preko dva miliona, s čimer bi občina lahko odkupila primernejši prostor za sodno palačo. Pred nekaj tedni se je moral boriti za svoje igrišče SK Jugoslavija in je pri tem nadel na razumevanje javnosti, tiska in odločajočih odborov. SK Celje pričakuje isto. Celjski sportniki.

Kje bo svetovno smuško prvenstvo 1942?

Za prireditve smuškega svetovnega prvenstva 1942 se poteguje več držav. Prvi interesent od vsega začetka so USA, pozneje sta se prijavila tudi Jugoslavija in Nemčija. Končna odločitev bo padla šele v maju prihodnjega leta, izgleda pa že sedaj, da

bodo dobili prireditve Američani. FIS-ino prvenstvo 1941 je že poverjeno Italiji v Cortini d'Ampezzo, za 1943 se ni nobenih ponudb; za 1. 1944 pa so se prijavili kot prireditelji Švedi.

Ang-eži bodo prišli v Beograd

Po izjavi, ki jo je dal predsednik JNS-a dr. Andrejevič, je popolnoma zanesljivo, da bo nastopila angleška nogometna reprezentanca 18. maja v Beogradu v okviru jubilejnih prireditev ob priliki dvajsetletnice zveze.

Ban. prvenstvo v ping-pongu

Prvenstvo tekmovalcev za naslov prvaka dravske banovine v namiznem tenisu bo 15. in 16. aprila v Ljubljani v prireditvi SK Mladika. Ker bodo poleg domačih igralcev nastopili tudi reprezentativci iz drugih mest, vlada za tekmovalce upravljeno zanimanje.

SK LJUBLJANA V CELJU

Ligaško noštvo SK Ljubljane bo gostovalo na velikonočni ponedeljek v Celju pri SK Celju; tekma pomeni za Celjane zadnji trening pred odločilnim srečanjem s podvezinim prvkom ČSK v podvezici

nem finalu. Tekma bo na Glaziji ob 18. v predgri bodo nastopili juniorji Olimpa in Celja.

POMIRITEV V SPORU GRDANSKI (Z-SLAVIJA (S))

Sarajevska Slavija je sklenila, da izkoristi priliko, ki se ji bo nudila pri nedeljskem gostovanju v Zagrebu, da stopi s stike s funkcijami Gradjanskega svrha pomirjenja. Gradjanski ni nenaklonjen temu načrtu, zahteva pa slej ko prej primerno zadoščenje za sarajevske dogodke.

s Motoklub Maribor bo imel svoj letošnji občni zbor v nedeljo, 18. aprila, ob 8. v Veliki kavarni.

s Boksarska reprezentanca Zagreba bo nastopila 8. aprila v Budimpešti proti mestni reprezentanci.

s Mednarodna nogometna tekma Bocskal—Gradjanski—HASK komb. je odpovedana, ker Bocskal ni mogel izposlovati dopusta svojim igralcem.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

»Nič Zalega mi ni storil. Samo ukazal mi je, naj grem v tole malo sobo in ostane tam. Ko je odšel, sem se zavedel strašnih tragedij, ki sem jih nepremišljeno povzročil s tem, da sem dal Ardeem tiste stekleničke, in sem sklenil, da si končam življenje. Tu je ostala še ena steklenička, na katero sva s Kepelem pozabila. Uporabil sem jo. Ni zadostovala, da bi me usmrtila, čeprav sem mislil, da bo zame starca dovolj. To je čista resnica. In veseli sem, da ste prišli sem in da sem vam to povedal.«

»Jaz tudi.« je odgovoril Reynolds. »Kje je tisto pooblastilo, ki ga imate od gospoda Keppela, in oporo, ki jo je napravil v vašo korist, preden je odpotoval v Ameriko?«

»Pred dvema dnevnoma sem mu oboje vrnil.« je rekel dr. Tyler. »Hotel je, naj si ju pustim, jaz pa sem vztrajal pri tem, da obe takoj uniči. Sežgal ju je tu v peč.«

»Ali imate tukaj zadnja vrata za dobavitelje?« je vprašal Reynolds.

»Imamo zadnja vrata, a so zagrajena. z vijaki pritrjena, mislim. Moja gospodi-

nja vidi rajši, da prihajajo trgovci in vsi ljudje skozi ista vrata.« je razlagal dr. Tyler.

»Samo še eno vprašanje. Ali ste se srečali kdaj s Karlom Ardeemom in nekoliko njegovimi prijatelji bodisi v stanovanju gospoda Ingrama, bodisi v hiši, imenovanil Melwoodsa vila?«

»Učenjak se je začudil.«

»Nikoli se nisem srečal z Ardeemom razen pri treh priložnostih, ko je prišel sem k meni, in niti ne vem, kje je Ingramovo stanovanje. niti, kje je tista druga hiša, ki ste jo omenili.« je odgovoril.

»Hvala vam. Lahko noč, doktor Tyler.«

Reynolds je nekaj majhnega odkril, preden je zapustil hišo. To so bila zadnja vrata, kakor je povedal Jenkins, in so držala v ozko ulico. Tóda vrata so bila res zagrajena in z zavoro z vijaki pritrjena k podboju. Reynoldsov ogled je pokazal, da so bili vijaki zarjaveli in vrata in zavesne polne pajčevin.

Lep dokaz, da ta vrata niso bila že dolgo odprta, najbrže čela leta. In to je bil torej vzrok, zakaj je detektiv na stra-

ži javil, da ni stranskega vhoda.

DVAINTRIDESETO POGAVLJE.

Razrešena uganka.

Bilo je ob desetih, ko je prišel inspektor Reynolds z obiska pri doktorju Tylerju in Scotland Yard. Šel je naravnost in glavnemu ravnatelju in mu povedal vse, kar se je zgodilo, nato pa v svojo pisarno.

Jenkins mu je prišel razburjen in potr nasproti.

»Tukaj je, gospod. Bradley ga je privedel in pravi, da je to potuhnjena beštija. Pustil sem Bradleya z njim v vaši pisarni.«

»Izvrstno.« je rekel Reynolds. Dal je Jenkinsu nekoliko naglih navodil in je šel, da bi videl svojega gosta.

»Zdaj lahko greste, Bradley.« je rekel detektivu in se obrnil k možu kislega obraza.

»Vaše ime je Alfred Parsons, kaj ne?« ga je vprašal.

»Zmeraj.« je zagodrnjal mož. »In zdaj bi rad vedel, kaj mislite s tem, da me privlečete sem iz Lenwishama, ob teje nočni uri.«

»Izvedli boste dovolj zgodaj, in svetujem vam, bodite vjdni. Parsons.« ga je svaril inspektor. »Kje ste bili med deseto uro zvečer in polnočjo preteklega ponedeljka?«

»V svoji garaži brčkam, kjer bi moral biti tudi zdaj.«

»Oh ne! Vaš brat je imel tam službo za vas minul ponedeljek, medtem ko ste bili vi s svojim salonskim vozom zunaj.«

Od leze je rdečica zalila Parsonsu obraz.

»Torej je umazani kuščar o meni govoril, kajne? Jaz ga bom naučil, da to igra lahko igra dva.« je rekel besno.

»Nadomestoval vas je v garaži tudi prejšnjo noč, ko ste peljali nekoliko gospodov v Melwoodsko vilo.« je nadaljeval Reynolds. »Kdo vas je navel?«

Isti človek, kakor vedno, neki gospod Callington Hunt. V moj voz gre šest ljudi in, kadar ima družbo, jih peljem tja in spet nazaj. Kaj je slabega pri tem, če se človek najame za pošten izlet?« je vprašal Parsons.

»Prav nič, dokler je to pošteno. Kdo so tisti drugi gospodje?«

»Kakor da bi jaz sam ne vedel radi! je nejevolno zaklical Parsons. »Gospod Hunt me pokliče s telefonom, mi pove, kje naj naložim njegovo točko, in potem mi plača račun.«

»Kje jih nakladate?«

»Pred kako restavracijo, Gospod Hunt mi pove čas in kraj, kadar se ne peljem najprej k njemu. Jaz se tja pripeljem, on vprašajo, ali je to voz gospoda Hunta, in zlezejo noter. Jaz jih vendar ne morem vprašati po njihovi krstnih listih!«

